

Notat vedr. museumsbygninger og museumssamling

I forbindelse med sagen om tilbageskødning af Vestfyns hjemstavnsgård til Vestfyns Hjemstavnsforening er der to aspekter af sagen, som det er meget vigtigt at adskille: Museets bygninger og museets samling. Eller med andre ord: Museets bygninger og museet som institution.

Regelgrundlaget for henholdsvis museets bygninger og museets samling.

Der gælder helt forskellige regler for, hvordan museet kan forholde sig til disse to kategorier.

Museets bygninger

Et museum kan disponere over sine bygninger og sit almindelige inventar efter de regler, der er beskrevet i museets vedtægter.

Museet berøres som institution ikke af, at det køber eller sælger bygninger. Hvis museet for eksempel flyttede ind i helt nye bygninger, ville det heller ikke betyde, at der var tale om et nyt museum.

Det, at museet eventuelt tilbageskøder ejendommen Vestfyns Hjemstavnsgård til Vestfyns Hjemstavnsforening, berører derfor ikke Museum Vestfyns som institution.

I forbindelse med fusionen i 2000 blev der opsat et skøde, der bestemte, at Hjemstavnsforeningen, i det tilfælde der ikke længere skulle drives museum fra Hjemstavnsgården, skulle tilbydes Hjemstavnsforeningen. Det er dette tilbud, museet nu har fremsat over for Hjemstavnsforeningen. Overdragelsen af almindeligt inventar er et spørgsmål der kan aftales frit mellem Museet og Hjemstavnsgården.

Som en praktisk bemærkning skal det nævnes, at der både på Hjemstavnsgårdens område og i Dærup henstår en del genstande, der ikke er museumsgenstande. De er derfor ikke underlagt de regler, der beskrives i det følgende.

Museets samlinger

Museernes samlinger er underlagt specifikke regler. I et museums vedtægter er forklaret, hvad der skal ske, hvis museet som sådan ophører. Så længe museet som institution består, er samlingen underlagt museumslovens bestemmelser, der meget præcist regulerer, hvordan museet skal forholde sig til sine genstande.

Da de to statsanerkendte museer i sin tid fusionerede, blev de til én organisation, ét statsanerkendt museum: Museerne på Vestfyn, senere omdøbt til Museum Vestfyn.

Da museet stadig er den samme organisation, er alle museumsgenstandene stadig en del af Museum Vestfyn og museet skal forholde sig til dem i overensstemmelse med museumsloven. Det betyder blandt andet, at museet ikke har ret til at aflevere genstandene til hjemstavnsforeningen, så længe de er en del af museets samling. Genstandene skal formelt udskilles af museets samling.

Hvis et museum ønsker at udskille genstande fra samlingen skal de have tilladelse fra Kulturministeren i hvert enkelt tilfælde og følge en meget præcis procedure, som er beskrevet på Kulturstyrelsens hjemmeside:

<http://www.kulturstyrelsen.dk/institutioner/museer/museernes-arbejdsopgaver/indsamling/udskillelse-og-kassation/vejledning-til-udskillelse/>

Ifølge disse regler skal det pågældende museum først undersøge, om andre statsanerkendte museer ønsker at optage genstanden i deres samling.

Hvis dette ikke er tilfældet, skal museet tilbyde genstanden til den, der har givet genstanden til museet.

Det betyder i dette tilfælde, at alle de genstande som hjemstavnsgården/hjemstavnsforeningen ejede, da det blev et statsanerkendt museum i 1960 har hjemstavnsforeningen som giver. I disse tilfælde skal Kulturstyrelsen blot formelt give tilladelse til udskillelsen, hvilket kun kræver, at museet dokumenterer at andre museer har takket nej til genstandene.

For de genstande, der er kommet til Hjemstavnsgården efter statsanerkendelsen i 1960, stiller sagen sig anderledes. Her er genstanden afleveret til et museum - Hjemstavnsgården - og skal derfor tilbydes den, der har givet det til museet.

Museet skal derfor finde denne giver og tilbyde genstanden tilbageleveret. Der er imidlertid ikke noget til hinder for at museet ved samme lejlighed spørger giveren, om vedkommende er villig til at donere genstanden til Hjemstavnsforeningen. Hvis giver ønsker dette, skal der blot underskrives et ekstra overdragelsesdokument.

De mange genstande, der ikke er museumsgenstande, kan museet selv disponere over. I den udstrækning Hjemstavnsforeningen ønsker det, kan de uden problemer overdrages.

Spørgsmålet om anvendelse af genstandene er præcis et af de punkter, hvor Hjemstavnsforeningen som ejer af Hjemstavnsgården vil kunne have gavn af ikke længere at være en del af et statsanerkendt museum. Et museums genstande må på ingen måde anvendes, da det slider på genstandene. Det er imod bestemmelserne i museumsloven, der sigter mod at genstandene skal bevares ubegrænset.

Dette er i øvrigt også grunden til at museerne ofte siger nej tak, når de får tilbudt genstande. Genstandens værdi for samfundet skal i hvert enkelt tilfælde holdes op mod den omkostning, det vil være at konservere den og principielt opbevare den i uendelig lang tid.

Derimod kan Hjemstavnsgården som "sin egen" uden problemer have en samling af gamle landbrugsredskaber, der kan anvendes til at vise livet på landet i tiden før den store mekanisering.

Det kan i denne sammenhæng være nyttigt med et vist kendskab til Museum Vestfyns historik. Se særskilt kronologisk oversigt.